

Týden 9: ZDRAVOTNÍ STAV (TM U12)

Čarodějnice: a witch

Něco: dobrého, sladkého...

Vejce: smažené vejce = ox eye, omeleta, míchaná vejce, vařené vejce: natvrdo (5 minut), naměkko (3 minuty), na hniličku (1 minuta)

Kniha: Vejce, 100 receptů

Byly Velikonoce, mám doma 15 vajec natvrdo

Conversation before listening. Work in groups.

1. Myslíte si, že máte **zdravou životosprávu**?
  - a. Co je to zdravá životospráva?
    - i. Zdravá správa života 😊
    - ii. Nekouřit
      1. Nekouřit vůbec NIC NIKDY.
      2. Moje praprababička kouřila od 14 let celý život, zemřela ve 111.
        - a. 1 cigaretu večer jako odměna (reward)
        - b. Něco, na co se těšíte
        - c. Kdyby nekouřila, nezemřela by...
    - iii. Sportovat
      1. Jak moc?
      2. Aspoň (minimálně) 3–4× týdně, 150 minut za týden
      3. Co všechno je sport? Každá fyzická aktivita:
        - a. Uklízet? Možná
        - b. Chůze: **10 000 kroků**; 30 minut každý den – lepší než auto
        - c. Jak moc **intenzivně** sportovat?
          - i. 150 minut normální aktivita
          - ii. 70 intenzivní cvičení
            1. 0– nedělám nic
            2. 20 – už nemůžu nic dělat
            3. Běh
            4. Crossfit
            5. Box / boxovat
            6. Bojové sporty
            7. Vodní pólo
    - iv. Jíst dobře
      1. Jíst pravidelně: 5× denně
      2. **Ovoce**: není sladké? Zdravý cukr
      3. Zelenina
      4. Denní norma **živin** < žít (nutrients):
        - a. Ovoce
        - b. Zelenina
        - c. Bílkoviny = proteiny

- d. Vlákna = fiber
- e. Vitamíny
- f. Karbohydráty
- g. Tuky: satureovaný, nesatureovaný
  - i. Živočišné: Máslo, mléko, steak
    - 1. **Mléčné výrobky:** smetana, máslo, mléko, sýr, kysaná smetana, jogurt, kysané mléko = kefir, acidofilní mléko... tvaroh
  - ii. Rostlinné: olej; olivový olej není typický, je zdravý; slunečnicový olej, řepkový olej
- 5. **Mastné** (greasy) × tučné (Fatty)
- 6.
- v. Nepít, jenom vodu;
  - 1. 2 piva za (tý)den
  - 2. Staré pivo
  - 3. Co je dobré pít? Vodu.
    - a. Čistou vodu
    - b. Voda z kohoutku: na fakultě jo, ale někde ne
  - 4. Co je špatné pít?
    - a. Pivo: jedno pivo za den je fajn
    - b. Alkohol: sklenice vína je fajn → **šláftruňk**
    - c. Dna: gout < alkohol + maso
    - d. Velký systém:
- vi. Nemít stres
  - 1. Jak to udělat?
    - a. Šláftruňk
    - b. Sportovat
    - c. Meditace
    - d. Životní balance / rovnováha
    - e.
- vii. Cvičit mozek
  - 1. Číst knihy
  - 2. Sudoku
  - 3. Dívat se na filmy
  - 4. Dělat matematiku
  - 5. TSP: Test studijních předpokladů
    - a. Filosofovat: talk philosophical bullshit
    - b. Dělat filosofii
- viii. Mít dobré sociální vztahy
  - 1. Mít kamarády
  - 2. Jít na pivo
    - a. Ředitel velké firmy
      - i. Nemá si s kým promluvit, zajít někam na pivo, tak mi řekni, co je to za život?
  - 3. Poznávat nové lidi
- ix. Nemít psychické potíže
- b. Musíte mít čas!
  - i. Spát dobře: **8 nebo 9** hodin

- ii. Někdy o víkendu
- iii. Co je spát? Nevím, neznám to...
- iv. Kdo dobře spí? **Miminka**, malé děti
- v. SMRT je věčný spánek (eternal)
  - 1. Sen: a dream × noční můra < moira
  - 2. Usnout: to fall asleep
  - 3. Zesnout: to pass away
- 2. Jaký je hlavní rozdíl mezi způsobem života, který jste měl/a dříve, a teď během studia medicíny?
- 3. Máte rád/a české jídlo? Co vám chutná a co vám nechutná?
- 4. V čem je stejná/podobná/jiná vaše národní kuchyně?

Listen to the dialogue and fill in the gaps. ([link](#))

Lékař: Dobrý den, pane Málku. Mám tu **VÝSLEDKY** (1) krevních testů z laboratoře. Všechno je v pořádku, máte jen zvýšený cholesterol.

Pacient: Znamená to, že musím držet dietu?

Lékař: Měl byste **OMEZIT** (2) živočišné tuky. To znamená **jíst méně** uzenin, červeného masa, tučných mléčných výrobků a snažit se trochu více **POHYBOVAT** (3).

Pacient: Pane doktore, celý den v práci **SEDÍM** (4). Pracuji v kanceláři, je to pro mě těžké. A mám také hrozně rád česká jídla: omáčky, salámy, uzeniny.

Lékař: Pane Málku, musíte se nad svým zdravotním stavem **ZAMYSLET** (5). Máte zvýšený cholesterol, vysoký krevní tlak a **nadváhu**. Vím, že je to těžké. Ale měl byste **DRŽET** (6) dietu a zkusit **ZHUBNOUT** (7), aby se snížila hladina cholesterolu.

Pacient: No dobře, **ZKUSÍM** (8) to.

Lékař: Dám vám kontakt na nutričního terapeuta. Určitě vám **POMŮŽE** (9), hlavně ze začátku.

Pacient: Dobře, děkuji moc. Budu se **SNAŽIT** (10).

Zkusit: to try (once) < zkouška (Exam)

Snažit se: to try (long term)

Myslet: myslím na pivo

Zamyslet: think structured

Držet dietu:

- Jakou dietu?

- Keto dieta
- Středozevní dieta
- Vegetariánská dieta
- Tekutá strava

Omezit: reduce (consumption) → tuky, cukry, cigarety, alkohol
 MASO A **Uzeniny**: salám, klobása, párky, slanina, utopenec,
Zabijačka = slaughtering the pig

- Jitrnice
- Jelito
- Škvarky
- Sádlo
- Tlačenka
-

MASO: vepřové, hovězí, kuřecí

Listen to the dialogue once more and answer the questions.

1 Co ukázaly krevní testy pana Málka?

2 Jaké změny ve stravě* mu doporučuje lékař? A) _____, B) _____, C) _____

3 Co dělá pan Málek v práci? _____

4 Jaká jsou jeho oblíbená jídla? _____

5 Jaké hlavní problémy má pan Málek? A) _____, B) _____. C) _____

6 Jak si může pan Málek snížit cholesterol? A) _____, B) _____

7 Kdo mu pomůže? _____

*diet, food

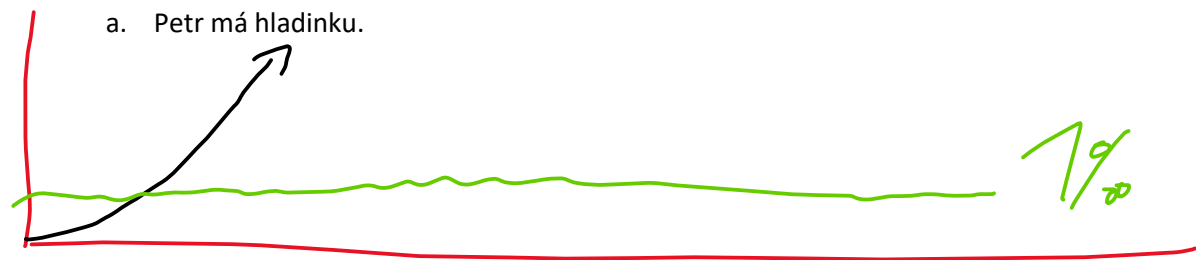
Fill in the gaps (use given nouns, do not change their form). There are two extra words

výsledky, pohybu, životosprávu, nadváhu, terapeuta, váhu, váze, postavy, hladina, výška

1. Můj bratr měří 170 cm, je střední **VÝŠKY / POSTAVY**.

- a. Postava = figura
- b. Malá/střední/vysoká postava
  - i. Hruška: pear
  - ii. Jablko
  - iii. Přesýpací hodiny
  - iv. Tvářička jako broskvička
- c. Velká postava: historicky

2. Je to dobré, pane Nováku, **HLADINA** vašeho cholesterolu se snížila.

3. Už tady máme **VÝSLEDKY** vašich krevních testů.

4. Měl byste trochu změnit vaši **VÁHU / ŽIVOTOSPRÁVU**, začínáte tloustnout.

5. Pane Nováku, váš BMI je 27,5. Máte **NADVÁHU**, musíte zhubnout.

6. Když ležím nebo sedím, je to dobré, ale při **POHYBU** je to horší.

7. Paní Horká, ubýváte nebo **přibíráte** na **VÁZE**? ... váha

a. **Hubnete** nebo **tloustnete**?

8. Dám vám kontakt na nutričního **TERAPEUTA**, zavolejte mu.

Cvičení (TM, page 86-88).

1 Fill in the gaps. Choose from the following:
operaci, pomoci, kritickém, pořádku, uzdravte, zlepšuje

1. Po nehodě je pacient v _____ stavu.

2. Pacient bude muset jít na _____.

3. Brzy se _____!

4. Tyhle tablety by vám měly _____.

5. Váš zdravotní stav se _____.

6. Do týdne to bude v _____.

2 Revise comparisons of the adjectives **DOBŘÍ, ŠPATNÝ** and the adverbs **DOBŘE, ŠPATNĚ**.

<i>adjective</i>	dobrý (good)	lepší (better)	nejlepší (the best)
<i>adjective</i>	špatný (bad)	horší (worse)	nejhorší (the worst)
<i>adverb</i>	dobře (well)	lépe/líp (better)	nejlépe/nejlíp (best)
<i>adverb</i>	špatně (badly)	hůř(e) (worse)	nejhůř(e) (worst)

Note:

mnohem lepší/lépe = much better, mnohem horší/hůř = much worse

trochu lepší/lépe = a bit better, trochu horší/hůř = a bit worse

Je mi <u>dobře</u> .	<i>I am well.</i>
Je mi <u>líp/lépe</u> .	<i>I am better.</i>
Je mi <u>špatně</u> .	<i>I feel sick.</i>
Je mi <u>hůř/e</u> .	<i>I feel worse.</i>
Je vám dobře?	<i>Are you ok?</i>
Je vám lépe?	<i>Do you feel better?</i>
Je vám špatně?	<i>Are you sick?</i>

Choose the right word:

- Od rána je mi špatný/špatně.
- Je vám dnes lepší/lépe?
- Po operaci se cítím mnohem lepší/lépe.
- Cítíte se dobry/dobře?
- Dnes je lepší/lépe den než včera.
- Po jídle je mi mnohem horší/hůř.
- Je vám dobry/dobře?
- Jídlo v nemocnici je dobré/dobře.

3 Cítím se lepší (člověk) = I feel like a better person × Cítím se **lépe** = I feel better

Po 5 pivech se cítím lepší.

Jídlo v nemocnici je dobré?

Nikdy jsem tam nejedl...

Různé diety: některé jsou moc dobré, některé vůbec

UHO: univerzální hnědá omáčka

3 Match the Czech sentences with their English translations.

1. Dnes je mi mnohem hůř.	a. I've got better medication now.
2. Je to o trochu lepší.	b. My breathing is worse at night.
3. V noci se mi dýchá hůř.	c. It's a bit better.
4. Nejlépe je mi doma.	d. I feel better.
5. Je mi lépe.	e. I feel very bad.
6. Je mi moc špatně.	f. Today I feel much worse.
7. Mám teď lepší léky.	g. I feel best at home.
8. Je mi dobře.	h. I feel well.

4 Work in pairs.

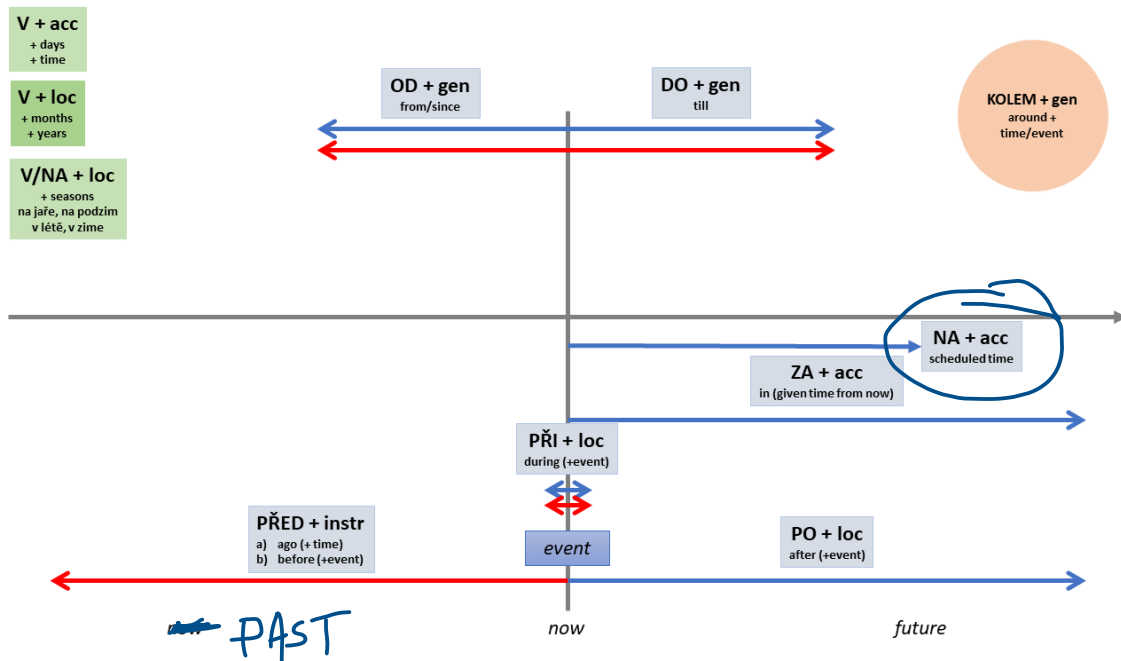
2 Answer the following questions (make complete sentences):

1. Kolik měříte? _____
2. Kolik vážíte? _____
3. Sportujete pravidelně? _____
4. Jíte zdravě? Držíte někdy dietu? _____
5. Chodíte pravidelně na preventivní prohlídky? _____

4 Act out a conversation between a doctor and a patient. The doctor should use at least one of these phrases:

musíte; nesmíte; měl byste; neměl byste; nemůžete

TIME EXPRESSIONS WITH PREPOSITIONS

- za pět **let** (acc): in 5 years
- před pěti **lety** (instr): 5 years ago
- v pěti **letech** (loc): at the age of 5
  - v devadesátých letech: in 90s

Fill in the preposition (or no preposition)

1. **PŘED** týdnem jsem přijel z Londýna, jsem v Brně už **X** týden.
2. **NA** jak dlouho chceš jet na hory? – Asi **NA** celý víkend. *To spend a weekend there*
3. Půjdeme na kávu? – Ano, můžeme, máš čas **PŘED** češtinou?
  - a. Po češtině
  - b. Na češtině → místo češtiny (instead of)
  - c. Při češtině
4. Teď nemám čas, můžete přijít **ZA** (asi) 20 minut?
  - a. Po 20 minutách
  - b. **Kolem + precise time:**
  - c. **Kolem 12.00 = 11.55–12.05**
5. Ten lék musíte brát **nalačno**, to znamená **PŘED** jídlem.
6. **OD** rána je mi špatně, pane doktore.
7. Bylo mi špatně _____ celé dopoledne.
8. _____ jídle si vždycky dávám kávu.
9. _____ létě budu mít _____ 4 týdny volno.

10. _____ operaci bude mít lékař dva asistenty.
11. Musím mít všechny kredity _____ konce zkouškového období (exam period).
12. _____ lednu jsem byl v Alpách.
13. _____ poledne se mi chce vždycky spát.
14. _____ obědě si dám dvacet (dát si dvacet = take a nap).
15. _____ 10 let budu mít velkou rodinu.
16. Onemocněl jsem _____ 6 lety.
17. _____ operaci jsem byl ještě dva dny v nemocnici.